

Sygn. akt III KK 610/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Cesarz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Justyna Kryńska - Szufnara

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Roberta Tarsalewskiego,
w sprawie R. P.

skazanego z art. 178a § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 15 stycznia 2020 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego
od wyroku Sądu Okręgowego w L.

z dnia 21 listopada 2017 r., sygn. akt XI Ka (...)

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w B.

z dnia 11 sierpnia 2017 r., sygn. akt VII K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok w zakresie, w jakim dotyczy czynu z
pkt II (pkt 2, 3, 4) oraz pkt 5 tego wyroku i przekazuje sprawę w
tym zakresie Sądowi Okręgowemu w L. do ponownego
rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w B. wyrokiem z dnia 11 sierpnia 2017 r., sygn. VII K (...), uznał oskarżonego R. P. za winnego tego, że:

1. w dniu 11 grudnia 2016 r., na trasie S. – B., pow. bialskiego, woj. (...), nie zastosował się do orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w B. sygn. akt VIIK (...) środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w ten sposób, że kierował samochodem osobowym marki VW Passat o nr. (...) w ruchu lądowym, tj. czynu z art. 244 k.k., za który wymierzył karę 4 miesięcy pozbawienia wolności,
 2. w dniu 31 stycznia 2017 r. w S., gm. S., pow. B., woj. (...), będąc prawomocnie skazanym za prowadzenie pojazdów mechanicznych w stanie nietrzeźwości wyrokiem z dnia 16.09.2014 r., sygn. akt (...), oraz w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, znajdując się w stanie nietrzeźwości (wynik badania I. 1,21 mg/l; II. 1,33 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu), prowadził pojazd mechaniczny - samochód osobowy marki Renault Megane o nr. rej. (...) w ruchu lądowym, tj. czynu z art. z art. 178a § 4 kk w zw. z art. 178a § 1 k.k., za który wymierzył karę roku pozbawienia wolności,
- a następnie na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzył karę łączną roku i dwóch miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 42 § 4 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym; na podstawie art. 43a § 2 k.k. w zw. z art. 39 pkt 7 k.k. orzekł świadczenie pieniężne w wysokości 10.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

Od tego wyroku apelację wniosła obrońca oskarżonego, zarzucając:

1. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść poprzez uznanie, iż w przedmiotowej sprawie nie zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami, wskazany w treści art. 43 § 3 k.k., pozwalający na odstąpienie od orzeczenia wobec sprawcy przestępstwa określonego w art. 178a § 4 k.k. zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio, podczas gdy prawidłowa analiza stanu faktycznego prowadzi do wniosku, iż w niniejszej sprawie zachodzi taki wyjątkowy wypadek;

2. rażąco niewspółmierność orzeczonej wobec oskarżonego kary 4 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z art. 244 kk oraz kary roku pozbawienia wolności za czyn z art. 178 a § 4 k.k., przy wymiarze której Sąd pominął istotne okoliczności łagodzące takie jak przyznanie się do winy, wyrażenie skruchy, co świadczy o pozytywnej prognozie kryminologicznej wobec oskarżonego i powinno skutkować orzeczeniem kary pozbawienia wolności w niższym wymiarze.

Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku „poprzez orzeczenie za czyn z art. 244 k.k. kary 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz za czyn z art. 178 a § 1 kk kary 7 miesięcy pozbawienia wolności oraz orzeczenie środka karnego w postaci zakazu prowadzenia samochodów na okres pięciu lat (art. 42 § 2 i 3 k.k.)”.

Sąd Okręgowy w L. wyrokiem z dnia 21 listopada 2017 r., sygn. XI Ka (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. uchylił rozstrzygnięcie o karze łącznej;
2. z opisu czynu II wyeliminował fragment od słowa „będąc” do słowa „powietrzu”, zakwalifikował ten czyn z art. 178a § 1 k.k. i na podstawie tego przepisu wymierzył karę sześciu miesięcy pozbawienia wolności;
3. na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzekł zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres pięciu lat;
4. na podstawie art. 43 a § 2 k.k. orzekł świadczenie pieniężne w wysokości 5.000 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej;
5. na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzekł karę łączną ośmiu miesięcy pobawienia wolności,

w pozostałej części utrzymując zaskarżony w mocy;

Wyrok Sądu odwoławczego w części dotyczącej czynu z pkt II wyroku Sądu I instancji oraz w zakresie rozstrzygnięcia o karze łącznej został zaskarżony kasacją na niekorzyść wniesioną w trybie art. 521 § 1 k.p.k. przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego, który zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 178a § 4 k.k., polegające na zmianie wyroku Sądu *meriti* poprzez

wyeliminowanie z opisu czynu ustalenia dotyczącego uprzedniej karalności oskarżonego, wyeliminowanie z podstawy skazania art. 178a § 4 k.k. oraz wskazanie jako podstawy skazania i wymiaru kary art. 178a § 1 k.k., podczas gdy brak było podstaw do zmiany na łagodniejszą kwalifikacji prawnej czynu, polegającego na prowadzeniu przez oskarżonego w dniu 31 stycznia 2017 roku pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, gdyż oskarżony czynu tego dopuścił się w okresie obowiązywania od dnia 24 września 2014 r. do dnia 24 września 2017 r. zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, orzeczonego prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 16 września 2014 roku, sygn. VII K (...), które to znamię uzasadniało pozostawienie przyjętej przez Sąd Rejonowy kwalifikacji prawnej tego czynu, jako wyczerpującego znamiona z art. 178a § 4 k.k.”

Autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku „w zaskarżonej części i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi Okręgowemu w L. do ponownego rozpoznania”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest zasadna. Trafnie podniósł jej autor, że zmieniając wyrok Sądu Rejonowego w B., Sąd II instancji dopuścił się rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia uchybienia. Wyeliminował bowiem z podstawy skazania i wymiaru kary art. 178a § 4 k.k., przyjmując łagodniejszą kwalifikację prawną z art. 178a § 1 k.k., co było sprzeczne z materiałem dowodowym i z prawidłowymi ustaleniami Sądu I instancji zawartymi w opisie przypisanego czynu.

Warunkiem przypisania sprawcy popełnienia występku z art. 178a § 4 k.k. jest wcześniejsze prawomocne skazanie za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości albo **prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości w okresie obowiązywania środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo.**

Sąd Rejonowy w B. w zakresie czynu z pkt II przyjął, że spełnione zostały obie te przesłanki. Skazany prowadził pojazd mechaniczny, znajdując się w stanie nietrzeźwości, mimo uprzedniego skazania prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 16 września 2014 r., sygn. VII K (...) oraz w okresie trzyletniego obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego tym wyrokiem. Zakaz ten obowiązywał od uprawomocnienia się

orzeczenia, tj. 24 września 2014 r. do 24 września 2017 r. Skazany dopuścił się czynu z pkt II w dniu 31 stycznia 2017 r., a zatem niewątpliwie w okresie obowiązywania zakazu.

Choć Sąd II instancji słusznie dostrzegł, że skazanie powyższym wyrokiem uległo zatarciu, to opis tego czynu wymagał mniejszej korekty (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 października 2009 r, I KZP 24/09, OSNKW 2009 r., nr 12, poz. 105 i z dnia 21 sierpnia 2012 r., IV KK 59/12, OSNK 2013 r., nr 1, poz. 3). Dokonana przez Sąd odwoławczy zmiana, polegająca na wyeliminowaniu fragmentu opisu czynu, była więc zbyt szeroka, gdyż usunęła także znamię „w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych”. Skutkowało to niezasadnym złagodzeniem kwalifikacji prawnej czynu na łagodniejszą (art. 178a § 1 k.k.) w sytuacji, gdy popełnienie czynu w okresie obowiązywania powyższego środka karnego skutkować musiało skazaniem za występki stypizowany w art. 178a § 4 k.k., ze wszystkimi konsekwencjami w zakresie wymiaru środków karnych, które – jak dostrzegł Sąd odwoławczy, dopiero sporządzając pisemne motywy swojego wyroku – przez Sąd I instancji orzeczone zostały w sposób prawidłowy. Zgodnie bowiem z art. 42 § 3 k.k. w razie skazania za czyn z art. 178a § 4 k.k. Sąd jest zobligowany do orzeczenia dożywotniego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, natomiast w myśl art. 43a § 2 k.k., świadczenie pieniężne nie może być niższe od kwoty 10.000 zł.

Stwierdzone naruszenie było rażące i w sposób istotny wpływało na treść prawomocnego wyroku, co skutkować musiało uchyleniem zaskarżonego wyroku w części dotyczącej czynu z pkt II i przekazaniem sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Wobec tego, że kasacja Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego dotyczyła całości rozstrzygnięcia w zakresie czynu z pkt II, to objęła również dokonaną przez Sąd odwoławczy modyfikację opisu tego czynu.

Sąd Okręgowy w L., ponownie procedując w postępowaniu odwoławczym, będzie miał na względzie wyrażone powyżej zapatrywania (art. 442 § 3 k.p.k.) i wyda rozstrzygnięcie wolne od uchybień.

